

Gullspångs kommun
Kommunstyrelseförvaltningen

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Gullspångs kommun 2019

Antagen av VoN
2019-06-10
Dnr: VoN 2019-00022
Revideras 2020

Innehåll

Inledning	6
Allmänt om ekonomiskt bistånd	7
Allmänt om uppdraget	8
Handläggning av och beslut om ekonomiskt bistånd.....	9
Begära ut journaler.....	10
Barnperspektiv – vid handläggning av ekonomiskt bistånd	10
Våld i nära relation.....	11
Hushållstyp.....	12
Underhållsskyldighet & betänketid.....	12
Riksnorm.....	13
Följande poster ingår i riksnormen:	13
Bistånd enligt 4 kap 2 § SoL.....	13
Kompetenshöjande verksamhet	14
Lägre försörjningsstöd	14
Fickpengar – försörjningsstöd vid vistelse på institution.....	14
Högre försörjningsstöd.....	15
Kosttillägg/specialkost	15
Äta ute- tillägg	15
Personer boende på äldre- eller LSS-boenden	15
Skäliga kostnader utöver riksnormen, 4 kap 3 §, punkt 2 SoL	15
Boende	16
Stöd till anskaffande av boende	16
Bostadsbyte	16
Skälig rådrumstid	16
Kommunens högsta godtagbara boendekostnader	17
Inneboende	18
Hemmaboende ungdomar som ej är under föräldrars underhållsskyldighet.....	18
Ungdomar som vill flytta hemifrån.....	19
Hyresrätt.....	19

Ägd bostad/bostadsrätt	19
Uppvärmningskostnader och hushållsel.....	20
Hemförsäkring	21
Dubbla hyror	21
Fackavgift och avgift till a-kassa	21
Arbetsresor, umgängesresor och övriga resor.....	21
Busskort till klienter i öppenvårdsbehandling	22
Fritidsresor för skolungdom.....	23
Bistånd för livsföring i övrigt, 4 kap 1 § SoL	23
Hemutrustning.....	23
Fullständig utrustning vid bosättning.....	24
Nödvändig hemutrustning.....	24
Inköp av dator/mobiltelefon/surfplatta samt internetuppkoppling.....	25
Flyttkostnader.....	25
Magasinering.....	26
Hemtjänst- och larmavgift	26
Barnomsorgskostnader.....	26
Tandvård	26
Sjukvårdsavgifter, läkarvård, mediciner, sjukresor	28
Glasögon/kontaktlinser	28
Tekniska hjälpmedel	29
Sommaraktivitet för barnfamiljer.....	29
Högtidspeng	29
Umgängeskostnader	29
Inköp av frys, disk och tvättmaskin	30
Kläder/arbetskläder	30
Spädbarnsutrustning	31
Kostnader för rättshjälp och advokatkostnader.....	31
Identitetshandlingar.....	31
Begravningskostnader.....	31
Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)	32

Förmedling av egna medel	32
Akut nödsituation – kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap 1 § SoL.....	33
Tillgångar	34
Ålderspensionärer	34
Hemnavarande barn och ungdomar under 21 års inkomster	34
Barns tillgångar	34
Tillgångar	35
Bilnehav	35
Skulder/el- hyresskulder	36
Skulder som ej godtas	37
Skuldsanering	37
Biståndsberättigade	37
Ekonomiskt bistånd till arbetslösa	37
Arbetslösa och studerande	38
Föräldraansvar gentemot arbetslös eller studerande ungdom	38
Ekonomiskt bistånd till barn	38
Ekonomiskt bistånd till våldsutsatta	39
Föräldrapenning	40
Personer indragna i arbetskonflikt eller bankkonflikt.....	40
Vuxenstuderande.....	40
Sjukskrivna.....	40
Personer med sociala problem eller missbruksproblematik.....	41
Personer som avslutat vård eller behandling.....	41
Vid utlandsvistelse	41
Egna företagande.....	42
Kriminalvårdade.....	42
Ensamkommande barn	43
Ekonomiskt bistånd till ensamkommande ungdomar	43
Gymnasielagen.....	43
Ensamkommande ungdomar med PUT	43
Flyktingar och andra invandrare	44

Blandade hushåll - etablering/försörjningsstöd.....	44
EU medborgare	44
EU medborgare utan uppehållsrätt.....	45
Nordiska medborgare	46
Sociala kontrakt och borgensåtaganden	46
Återkrav och återsökning	46
Återkrav 9 kap 1-2 §§ SoL.....	46
Förutsättningar för återkrav	47
Återsökning från Försäkringskassan enligt 17 kap 1 § AFL (förskott på förmån)	48
Framställan.....	48
Bidragsbrott.....	48
Felaktiga utbetalningar.....	49
Förbehållsbelopp och skattejämkning.....	50
Beräkningsgrunder	50
Habiliteringsersättning som inkomst vid beräkning av försörjningsstöd	51
Jobbstimulans.....	52
Överklagan av beslut.....	52
Laglighetsprövning	52

Inledning

Dessa riktlinjer är fastställda av Vård- och omsorgsnämnden i Gullspångs kommun och revideras årligen. Syftet med riktlinjerna är likabehandling i kommunen när det gäller bidragsnivå, rätten till bistånd samt insatser för att nå självförsörjning. Riktlinjerna fungerar vägledande i arbetet med ärenden i ekonomiskt bistånd. De anger vad som är att betrakta som skälig levnadsnivå i normalfallet och ska inte tolkas som absoluta regler. Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras och om särskilda skäl föreligger kan det motivera avsteg från riktlinjerna.

Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde från andra i liknande situation. Även de krav som ställs på den enskilde ska anpassas efter dennes individuella förmågor och förutsättningar.

Det är inte möjligt att i beskriva alla situationer eller beslut som kan uppstå. De strävar efter att beskriva vanligt förekommande situationer och behov. Därtill ska den individuella behovsprövningen göras. Finns det anledning att göra undantag från den normala handläggningen och undantaget är av principiell betydelse ska Vård- och omsorgsnämnden besluta i frågan.

Bestämmelserna om ekonomiskt bistånd regleras i Socialtjänstlagen (SoL). Till stöd i handläggningen och tolkningen av lagen används förutom dessa riktlinjer:

- Socialstyrelsens ”Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten”
- Socialstyrelsens bok ”Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten”
- Socialstyrelsens skrift ”Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd”

- Socialstyrelsens bok ”VÅLD – Handbok om socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld”
- [Länk till Socialstyrelsens handböcker.](#)
- [JP.nets rättsdatabas](#) (socialnet) med rättsfall och JO-utlåtanden. Rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men ska fortlöpande och på årsbasis beaktas.

Allmänt om ekonomiskt bistånd

Försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt är en del av det bistånd som avses i 4 kap 1 § första stycket SoL. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. De insatser som ges ska inte bara syfta till att avhjälpa det föreliggande behovet utan även underlätta för den enskilde att i framtiden själv klara sin försörjning och sin livsföring i övrigt.

Av 4 kap 1 § första stycket SoL framgår att den enskilde har rätt till bistånd av nämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt om hans eller hennes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Syftet med försörjningsstödet och bistånd för livsföring i övrigt är att primärt hjälpa vid en ekonomisk bristsituation. Det är i huvudsak för detta syfte försörjningsstödet är utarbetat. Därutöver förekommer bistånd enligt 4 kap 2 § SoL där kommunen har befogenhet men inte skyldighet att utge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL.

Begreppet skälig levnadsnivå är till en del reglerad i den så kallade riksnormen. Begreppet är ett uttryck för att samhällets hjälp inte bara ska avse vad som direkt behövs till den enskildes grundbehov utan att hjälpen också ska ha viss kvalitet.

Frågan om det egna ansvaret spelar en stor roll vid bedömningar av rätt till bistånd, t ex vid övernormssituationer, frivilliga uppsägningar och ej aktivt arbetssökande mm.

Utgångspunkten är att människor vill och kan ta ansvar för sin försörjning. Därför blir verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar.

För att dra en gräns mellan den enskildes ansvar för sig själv och kommunens ansvar kan följande frågor vara vägledande:

- Kan behovet tillgodoses på annat sätt?
- Vad är orsaken till och omständigheterna kring hjälpbehovet?
- Hur tar den sökande ansvar för sin situation och hur utnyttjar den sökande sina resurser?

Ovanstående är att betrakta som vägledande vid beslut om ekonomiskt bistånd i det enskilda fallet och ska tillämpas inom ramen för socialtjänstlagen och med beaktande av dess bestämmelser om helhetssyn och flexibilitet.

I vårt samhälle finns sociala förmåner av olika slag som den sökande i många fall saknar kunskap om. Det är en viktig uppgift i biståndsarbetet att se till att den hjälpsökande får stöd i att dels få reda på, men även att söka andra förmåner som hen äger rätt till. Även om rätt till sådan förmån bedöms föreligga kan ekonomiskt bistånd betalas ut i avvaktan på att förmånen betalas ut.

Vid bedömning av rätten till bistånd ska följande principer vara vägledande:

- Grundläggande och tydlig information ska lämnas vid förstagångsbesöket
- Arbetsplaner ska utarbetas tillsammans med den enskilde och regelbundet följas upp och utvärderas
- Ekonomisk rådgivning ska erbjudas den som är i behov av det
- Den enskilde ska stödjas i att se och använda sig av sina egna resurser
- Den enskilde ska stödjas i att så långt det är möjligt själv ta ansvar för sin situation
- Lämnade uppgifter ska noggrant kontrolleras
- Den biståndssökande ska erbjudas regelbundna möten med sin handläggare
- Deltagande i flerpartsmöten eller SIP-möten (samordnad individuell plan) ska erbjudas för att samordna insatser med andra myndigheter

Allmänt om uppdraget

Vid handläggning av försörjningsstöd ska det tvådelade uppdraget alltid beaktas:

1. Den enskildes väg till självförsörjning
2. Rätten till och behovet av ekonomiskt bistånd under tiden

Arbetslinjen ska gälla. Enskilda ska kunna försörja sig själv genom arbete och vid behov stötts till detta. Den enskildes förmågor och resurser ska vara i fokus i arbetet med försörjningsstödet.

En utgångspunkt i arbetet är människors vilja och förmåga att ta ansvar för den egna försörjningen – aktiva insatser och motivationsarbete skapar förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Den enskilde kan inte välja att uppbära försörjningsstöd om annat alternativ till försörjning finns.

Individanpassade insatser ska kunna erbjudas den enskilde utifrån behovet och vilket hinder som den enskilde har för att komma ut i egen försörjning.

Arbets sättet ska vara strukturerat och en arbetsplan ska alltid upprättas med den enskilde där det framgår vilka förutsättningar som gäller för rätten till bistånd. Arbetsplan ska regelbundet följas upp och utvärderas.

Arbetet med ekonomiskt bistånd innebär höga krav på rättssäkerhet, ett gemensamt förhållningssätt och likvärdiga bedömningar.

Handläggning av och beslut om ekonomiskt bistånd

Av särskild delegationsordning framgår vem som är delegat vid olika beslut då rätt eller skäl för bistånd föreligger enligt SoL. Den enskildes bistånd regleras i 4 kap 1§ SoL. I paragrafen anges att den som inte kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning.

Rätten till bistånd preciseras i 4 kap. 3§ SoL. Försörjningsstödet är uppdelat i två delar, dels en norm som gäller hela landet (riksnormen) dels en del som gäller ersättning för skäliga kostnader för ett antal behovsposter. Riksnormen fastställs av regeringen en gång per år och grundas på Konsumentverkets konsumtions- och prisstudier. Konsumtionsberäkningarna ska avspegla en skälig konsumtionsnivå, d.v.s. varken en miniminivå eller en lyx-nivå.

Biståndssökande med egna inkomster överstigande normen för försörjningsstödet är i normalfallet ej berättigade ekonomiskt bistånd.

Kommunicering av beslut ska alltid dokumenteras avseende tidpunkt och tillvägagångssätt. Dels i beslutet som skickas hem till klienten, men även i dokumentationssystemet Procapita.

Visar bedömningen att rätt till bistånd ej föreligger ska den enskilde erhålla skriftligt beslut med besvärshänvisning. Om bistånd beviljas i annan form eller omfattning än vad den enskilde begärt ska avslag meddelas på den delen och skriftligt beslut med besvärshänvisning lämnas. Barnperspektivet ska alltid beaktas vid avslagssituationer.

Handläggningen ska alltid ske med respekt för den enskildes självbestämmande rätt samt rättssäkert och med tro på den enskildes resurser. Sekretessbestämmelser ska följas och arbetssättet ska ha den enskildes samtycke till påtänkta insatser.

Begära ut journaler

Den enskildes rätt till insyn i sitt ärende ska alltid respekteras.

Begäran om utlämnande av handling skall göras hos den myndighet som förvarar handlingen. En begäran kan göras muntligen eller skriftligen. Någon skyldighet att lämna ut handlingen i digital form finns inte enligt Tryckfrihetsförordningen. En handling som får lämnas ut, enligt 2 kap. 12 § TF, ska lämnas ut på stället. En stor arbetsbelastning utgör inget skäl för att neka till att lämna ut handlingen.

Det är behörig tjänsteman eller den som ansvarar för handlingen enligt arbetsordning som ska bedöma om det finns något sekretesshinder innan handlingen lämnas ut (6 kap. 3 § OSL).

En begäran om utlämnande av handling ska prövas skyndsamt. Någon eller några dagars fördröjning kan godtas om det är nödvändigt för att myndigheten ska ta ställning till om handlingen är allmän och offentlig.

Barnperspektiv – vid handläggning av ekonomiskt bistånd

Vid beslut då den sökande har barn ska ett barnperspektiv finnas och hänsyn tas till barns behov och utveckling.

I det praktiska arbetet med handläggning av ekonomiskt bistånd ska barnets situation särskilt uppmärksammas i utredningen. I en beslutssituation måste olika förslag till lösningar analyseras

och vägas mot varandra. Även om barnets bästa inte alltid är avgörande för vilket beslut som fatta, ska det alltid beaktas, utredas och dokumenteras.

Om det framkommer oro för ett barns situation har varje enskild handläggare en skyldighet att upprätta en orosanmälan. Denna anmälningsskyldighet regleras i 14 kap 1 § SoL.

Hemmavarande barn och skolungdomar har rätt till arbetsinkomster motsvarande ett prisbasbelopp per kalenderår utan att detta tas med som inkomst vid beräkningen av det ekonomiska biståndet.

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd till umgängesbarn ska utgångspunkten vara gällande riksnorm för försörjningsstöd, såväl vad gäller personliga kostnader som hushållets gemensamma. Vägledande kan vara vad en normal låginkomsttagare i kommunen kan kosta på sig.

Våld i nära relation

Gullspångs kommun har antagit en handlingsplan där framgår hur arbetet i frågor som rör våld i nära relation ska handläggas. En samordnare är anställd inom IFO som stödfunktion och behjälplig i frågor som rör våld i nära relation.

Stöd i handläggningen återfinns i Socialstyrelsens handbok "Våld". Behov som uppstår i dessa ärenden kan vara av akut karaktär samt även mer långsiktiga. Nämnden ska ha beredskap för att kunna handlägga ett ärende om ekonomiskt bistånd och som avser våldsutsatt personer.

Ekonomiskt bistånd är tänkt att vara ett yttersta skyddsnät för personer med tillfälliga försörjningssvårigheter. I handläggningen av en ansökan om ekonomiskt bistånd när den sökanden även är våldsutsatt ska sedvanliga principer och rutiner följas. Dock ska det i varje enskilt fall göras en helhetsbedömning, där konsekvenserna för den enskilde noga ska vägas in. Se även avsnitt Ekonomiskt bistånd till våldsutsatta.

Nämnden ska som stöd använda screening- och utredningsmetoder: FREDA-kortfrågor, SARA samt PATRIARK ämnat för att identifiera, utreda och skydds-bedöma ärenden gällande våld i nära relation. I enlighet med vad som framgår av handlingsplanen för våld i nära relation ska metoden användas inom försörjningsstödet.

Som stöd i handläggningen kan information inhämtas från [Nationellt centrum för Kvinnofrids \(NCK\)](#) hemsida.

Hushållstyp

Personer som bor i ett hushåll får i första hand också anses ha inkomster och utgifter ihop. De som bor tillsammans beräknas leva billigare än personer med skilda hushåll. Därför är normen beräknad utifrån att makar och sammanboende inte behöver lika stort bistånd tillsammans som två ensamstående.

Med hushållsgemenskap bör även avses att två eller flera personer stadigvarande tillsammans bor i samma bostad på ett sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan utnyttjas. Det behöver alltså inte vara fråga om sådan ekonomisk hushållsgemenskap som förutsätter att parterna har någon form av ekonomiskt ansvar för varandra.

Barn över 18 år med egen inkomst och som bor tillsammans med sina föräldrar förväntas själv stå för sina utgifter i hemmet. Vid familjens eventuella ansökan om försörjningsstöd ska därför inte hänsyn tas till utgifter för det myndiga barnet. Däremot ska på inkomstsidan tas upp den myndiges del av boendekostnaden samt gemensamma hushållskostnader. Myndiga ensamstående föräldrar, som ännu ej fått eget hushåll och är bosatta i föräldrahemmet ska räknas som en familj för sig.

För omyndiga föräldrar, sammanboende eller ensamstående ska med hänsyn till föräldrarnas underhållsskyldighet enligt föräldrabalken hela familjens ekonomiska situation beaktas vid prövningen, dock har mor- och farföräldrar ingen försörjningsplikt gentemot ett barnbarn.

Underhållsskyldighet & betänketid

Gifta makar har enligt bestämmelserna i äktenskapsbalken underhållsskyldighet mot varandra. Även om den ena maken/makan befinner sig utomlands gäller underhållsskyldigheten. Ansöker en make/maka ska den andras ekonomiska förhållanden utredas. Endast i undantagsfall ska socialnämnden bortse från underhållsskyldigheten, exempelvis om de ekonomiska förhållandena ej går att utreda på grund av krig eller oförmåga att nå sin make/maka. Detta skall då styrkas av den sökande.

Underhållsskyldigheten gäller även under pågående betänketid (sex månader) och oavsett hur parterna väljer att bo under betänketiden. Om det ena parten inte bidrar till den andres försörjning under betänketiden ska en individuell bedömning göras.

Riksnorm

Följande poster ingår i riksnormen:

Livsmedel – utgångspunkten är att möjliggöra en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att all mat tillreds i hemmet.

Kläder och skor – kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet under hela året. Även kostnader för skoreparationer och kemtvätt samt en del tillbehör såsom väska, klocka och paraply ingår.

Lek och fritid – Kostnader för vanliga fritidsaktiviteter. Även viss kostnad för mobiltelefon ingår.

Hälsa och hygien – här upptas kostnader för personlig hygien.

Förbrukningsvaror – här ingår varor för skötsel och vård av bostaden, klädvård mm.

Dagstidningar/telefon - Kostnader för helårsprenumeration av en dagstidning, månads- och samtalsavgifter för telefonsamtal inom Sverige. Internet för mobiltelefon/dator/Ipad 180:-/månad.

För hushåll med fler än sju personer beräknas kostnaden för varje tillkommande medlem som skillnaden mellan hushåll med sex respektive sju personer.

Bistånd enligt 4 kap 2 § SoL

Genom denna paragraf ges kommunen befogenhet men inte skyldighet att ge bistånd i andra fall än de som anges i 4 kap 1 § SoL. Detta kan gälla bistånd för behov som inte omfattas av nämnda paragraf liksom stöd med högre belopp än vad som gäller enligt 4 kap 1 och 3 §§ SoL. Beslutet går inte att överklaga men kan prövas enligt laglighetsprövning. Enhetschef IFO har delegation på beslut enligt 4:2 SoL.

Kompetenshöjande verksamhet

Nämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Om den enskilde utan godtagbara skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 kap 4 § SoL, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas enligt 4 kap 5 § SoL. 1/30 av uppehållsnormen per frånvarodag nedsätts av försörjningsstödet vid ogiltig frånvaro, om den enskilde är frånvarande mer än hälften kan helt avslag ges. Särskild bedömning ska göras i varje enskilt fall.

Lägre försörjningsstöd

I enskilda fall kan försörjningsstödet beräknas till en lägre nivå.

Exempel på när det kan bli aktuellt är:

- Den enskilde har hamnat i en akut nödsituation och behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att kunna reda ut situationen (t ex matpengar och tillfälligt boende).
- Den enskilde har inte vissa kostnader som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än vad som anges i riksnormen (t ex vid vistelse i heldygnsvård).
- Det är uppenbart att den enskilde ej använder biståndet till vad det är avsett till.
- Den enskilde har för avsikt att endast vistas i kommunen en kortare tid.

Fickpengar – försörjningsstöd vid vistelse på institution

För personer som vistas på institution och är berättigade ekonomiskt bistånd, kan fickpengar beviljats till nedanstående enligt normbelopp: 60:-/dag.

- Lek och fritid
- Hygienartiklar
- Telefon

Vissa institutioner har en vårdavgift som inkluderar fickpengar, detta ska alltid kontrolleras med placerande handläggare. Enstaka resor samt kläder kan beviljas utöver fickpengs norm.

Högre försörjningsstöd

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de poster som ingår i riksnormen och när dessa kostnader inte täcks av annan ersättning. Särskild prövning görs i varje enskild ansökan.

Kosttillägg/specialkost

Förutsättningen för att ekonomiskt bistånd ska utgå är att det finns ett läkarintyg som styrker sjukdom samt även styrker merkostnader på grund av sjukdomen. Bedömningen av om det ska utgå förhöjt bistånd i förhållande till normen för försörjningsstödet ska ske restriktivt.

I Konsumentverkets rapport redovisas generella merkostnader och det betonas att en individuell bedömning måste göras i det enskilda fallet.

Möjligheten till handikappersättning till de merkostnader som specialkosten medför ska undersökas hos Försäkringskassan och det behöver även undersökas om den enskilde har privata försäkringar som kan ge ersättning.

Äta ute- tillägg

Personer som saknar matlagningsmöjligheter kan få ett månatligt tillägg utöver norm motsvarande 15 % av prisbasbeloppet (46 500:- 2019) dividerat med 12.

Personer boende på äldre- eller LSS-boenden

För sökanden som bor på boenden där det ingår mat som inte kan väljas bort gäller att hänsyn ska tas till detta i samband med en ansökan om ekonomiskt bistånd. Mellanskillnaden mellan livsmedelsnormen och den faktiska kostnaden för maten på boendet tas med som en godtagbar utgift i normberäkningen.

Skäliga kostnader utöver riksnormen, 4 kap 3 §, punkt 2 SoL

En individuell prövning av om dessa kostnader är skäliga måste alltid göras. Vid en skälighetsbedömning bör en jämförelse göras mellan den enskildes kostnader och vad en låginkomsttagare på orten normalt kan kosta på sig.

Skäliga kostnader utöver riksnormen kan vara:

- Poster utanför riksnormen

- Boendekostnader inkl. driftskostnader
- Hushållsel
- Arbetsresor
- Hemförsäkring
- Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa
- Sjukvård
- Medicinkostnader
- Internet

Boende

Stöd till anskaffande av boende

För kommuninnevånare som på grund av sociala, ekonomiska eller psykiska problem saknar förmåga att skaffa och sköta en bostad på egen hand har kommunen ett ansvar att stötta och möjliggöra en fungerande bostadssituation. Den enskilde har ett stort eget ansvar för sin situation samt i att delta i de lösningar som finns till hands.

Bistånd till eget boende kan i undantagsfall beviljas genom ett kommunalt borgensåtagande eller genom ett socialt kontrakt. Biståndet ska noggrant utredas och det ska finnas en tydlig plan för hur den sökande på sikt kan få ett eget kontrakt/boende.

Bostadsbyte

Socialtjänsten ska verka för att en person eller en familj som är beroende av bistånd och bebor en bostad som enligt ovan angivna faktorer ej bedöms som skälig, flyttar till annan billigare bostad. Den biståndssökande ska beredas skäligt rådrum (fyra månader) för att byta till bostad till ett alternativ som bättre motsvarar vad som kan anses skäligt.

Skälig rådrumstid

När det gäller bostadsbyte är skäligt rådrum motsvarande fyra månader från det att information getts den enskilde. Det är viktigt att informationen ges skriftligt och muntligt samt nedtecknas i sökandes utredning/journal. Efter fyra månader beräknas bostadskostnaden till den kostnad som motsvarar kommunens högsta godtagbara.

Särskilda skäl som talar för att en familj ska kunna bo kvar kan vara:

- Barnperspektivet

- Förankring i närmiljön
- Familjestorlek
- Om biståndsbehovet är tillfälligt eller långvarigt

Kommunens högsta godtagbara boendekostnader

Förvaltningen inhämtar årligen kommunens högsta godtagbara boendekostnader. Dessa har anpassats efter det kommunala bostadsbolagets hyror. Socialstyrelsen rekommenderar att socialtjänsten gör sin bedömning med hänsyn till den faktiska kostnaden för boendet och till behovet av just denna bostad. Kostnaden bör jämföras med hyran i allmännyttan eller andra större bostadsföretag där den sökande bor eller i närmaste tätort. Rekommendationen bygger på tanken att detta är en form av boende som låginkomsttagare normalt har råd med. Kommunens högsta godtagbara boendekostnad är att betrakta som en utgångspunkt när en bedömning av boendekostnaderna ska göras.

Avgift för kabel-TV eller andra tillägg beviljas inte om inte den enskilde själv kan bestämma över kostnaden. Avgift för parkeringsplats eller garage godtas endast om den enskilde beviljats bilstöd från Försäkringskassan eller om det finns beslut från socialtjänsten om godkänt bilinnehav.

Högsta godtagbara hyreskostnader för år 2019 följer det kommunala bostadsbolagets hyror efter årlig hyreshöjning. Kommunens godkända boendekostnader för 2019 är:

• 1 ungdom (under 25 år)	3400:-
• 1 vuxen, 0 barn	4400:-
• 1 vuxen, 1 barn	4900:-
• 1 vuxen, 2 barn	5500:-
• 1 vuxen, 3 barn	7500:-
• 2 vuxna, 0 barn	4400:-
• 2 vuxna, 1 barn	5500:-
• 2 vuxna, 2-3 barn	7800:-
• 2 vuxna, 4 barn – fler	9000:-

Individuella bedömningar skall göras utifrån barnens ålder, kön, utveckling och andra påverkande omständigheter. Har en familj 5 barn eller fler görs en individuell beräkning av skälig boendekostnad. Har en ungdom, 18-25 år, egna barn räknas de som vuxen med 1-2 barn.

Om personen tidigare varit aktuell på försörjningsstöd och har kännedom om kommunens godkända boendekostnader, ska enbart beviljas bistånd i enlighet med kommunens högsta godtagbara boendekostnad. Personer som flyttar till kommunen och är beroende av försörjningsstöd har en skyldighet att undersöka kommunens högsta godtagbara hyror innan flytt till kommun sker.

Om en person som ej räknat med att bli försörjningsstödsberoende har en högre hyra än vad som anses godtagbart, ges rådrumstid om fyra månader att hitta ett billigare boende.

Biståndssökande som önskar byta till en dyrare bostad under pågående bidragstagande kan ha rätt till detta om:

- Det finns svåra motsättningar mellan hushållsmedlemmarna
- Bostadens standard inte är skälig vad avser fysisk miljö och utrustning
- Den enskilde behöver flytta som konsekvens av att ha blivit utsatt för brott eller våld.
- Det finns medicinska eller starka sociala skäl till ett byte till dyrare bostad.

Inneboende

Vid beräkningen av den faktiska boendekostnaden för en inneboende ska beaktas vad bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat, om kostnaden är att betrakta som skälig. De som lever i hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren ska som regel ej räknas som inneboende. Inneboendekontrakt ska ifyllas av sökande och lämnas in som komplettering till ansökan.

Hemmaboende ungdomar som ej är under föräldrars underhållsskyldighet

Till hemmaboende ungdomar där föräldrarnas underhållsskyldighet har upphört eller till ungdomar som återvänt hem, ska som regel inte ekonomiskt bistånd utgå till hyresdel då boendekostnaderna inte fördrats av att underhållsskyldigheten upphört. Undantag kan göras om den unge tidigare har betalt en hyresdel till föräldrarna och kan styrka detta eller om föräldrarnas rätt till bostadsbidrag/bostadstillägg upphört för att den unge bor hemma och de själva riskerar att hamna under normen för försörjningsstödet. Undantag kan även göras om föräldrarna behåller en större och dyrare bostad för att ungdomen bor kvar hemma.

Ungdomar som vill flytta hemifrån

Hemmaboende ungdomar som studerar på gymnasiet (upp till 21 år) har inte rätt till bistånd till eget boende. Rätt till bistånd föreligger först om ett eget boende är nödvändigt för att ungdomen ska kunna tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

De särskilda skäl som bör beaktas är:

- Trångboddhet
- Svåra personliga motsättningar
- Missbruk i hemmet
- Att den unge själv ska bli förälder

Hyresrätt

Försörjningsstöd lämnas till bostadshyra inklusive eventuellt värmetillägg så länge det hålls inom ramen för godkända boendekostnader.

Utbetalning av försörjningsstöd till hyra ska i första hand ske till den sökande, såvida det inte finns anledning av anta att bidraget inte kommer till rätt användning. I sådana fall kan hyran betalas in direkt till hyresvärd efter samråd med hyresgästen. Betald hyra kan uppvisas vid nästkommande ansökan för att säkerställa att hyran inbetalts.

Ägd bostad/bostadsrätt

Att bo i eget hus innebär som regel högre boendestandard än att bo i hyreslägenhet. Det kan anses rimligt att den enskilde säljer eller belånar sin fastighet och använder pengarna till sin försörjning istället för att ekonomiskt bistånd ska utgå under en längre tid.

Det kan skäl för att försörjningsstöd ska beviljas även vid boende i egen fastighet. Faktorer som kan påverka bedömningen är bland annat:

- Familjestorlek
- Förankring i närmiljön och ev. risk för problem eller anpassningssvårigheter vid bostadsbyte
- Kostnad för alternativ bostad i förhållande till boendekostnaden i den egna fastigheten
- Storleken på det kapital som finns bundet i den egna fastigheten
- Om behovet av bistånd bedöms som tillfälligt eller långvarigt

Skälig rådrumstid för att sälja bostaden anses vara max 6 månader.

I de fall försörjningsstöd ska utgå till boende i egen fastighet under en avvecklingstid ska detta tydligt framgå av handlingarna och dokumentationen i ärendet.

Inför prövning av försörjningsstöd till boende i egen fastighet ska följande redovisas:

- När fastigheten är inköpt och till vilket pris
- Bostadslån och topplån ska redovisas var för sig med angivande av långivare, årlig ränta och årlig amortering samt tidpunkter för betalning
- Driftskostnader ska redovisas

Amortering ska ej inkluderas i boendekostnaden. Om skattejämkning inte sökts eller bedömts ha fastställts med ett för lågt belopp ska den enskilde uppmanas att omedelbart söka jämkning hos skatteverket.

Vid prövning av försörjningsstödet till den som bor i bostadsrättslägenhet gäller i princip samma bedömning som för boende i egen fastighet.

Uppvärmningskostnader och hushållsel

Person som bor i bostad utan centralvärme kan beviljas försörjningsstöd till kostnader för bränsle. Utgifterna ska styrkas med kvitton. Då rätten till ekonomiskt bistånd prövas månadsvis godkänner nämnden i normalfallet ej kostnader för längre period än en månad.

Försörjningsstöd till el för uppvärmning av bostad lämnas enligt uppvisad räkning till skäligt belopp. Normalt bör faktiska kostnader för hushållsel godtas. Dock bör alltid en rimlighetsbedömning göras utifrån konsumentverkets beräkningar på elförbrukning.

I Gullspångs kommun (2019) anses följande kostnader vara skäliga: 465 kr/en person

- 527 kr/två personer
- 567 kr/tre personer
- 629 kr/fyra personer

Om kostnaderna överstiger skäliga kostnader för el kan en fyra månaders rådrumstid ges från första besöket. Detta görs för att familjen ska få skälig tid att sänka sina elkostnader. Efter fyra månader godtas kostnader för hushållsel enligt konsumentverkets beräkningar.

Elräkningar bedöms utifrån förfallodatum, oavsett vilken kommun räkningen uppkommit eller för vilken period förbrukningen avser.

Hemförsäkring

Kostnader för hemförsäkring är en godtagbar kostnad utöver gällande riksnorm. Kostnaden ska vara skälig och avse att tillförsäkra den enskilde ett grundskydd. Nämnden ska uppmana varje enskilt hushåll att ha en hemförsäkring.

Kostnaden för hemförsäkring kan i vissa fall ingå i fackföreningsavgiften.

Kostnader för hemförsäkring ska beviljas månadsvis, utifrån att rätten till bistånd prövas månadsvis. Vid längre biståndsbehov kan bedömning göras att bevilja för en längre period, dock som längst tre månader.

Dubbla hyror

Dubbla hyror beviljas ej då den enskilde har ett eget ansvar för att planera sin flytt och tillse att dubbla hyreskostnader ej uppstår.

Undantag från detta kan göras om den enskilde är våldsutsatt och i behov av skydd eller när det finns andra mycket starka skäl. Tillräckligt starka skäl kan vara akut behov av flytt som uppkommit av sjukdom eller funktionshinder och då det ej är möjligt att avbetala skulder och skulden skulle innebära en allvarlig risk för det framtida boendet.

Fackavgift och avgift till a-kassa

Fackavgift och A-kasseavgift är en godkänd kostnad utanför riksnorm. Om avgiften för fackförening eller A-kassa dras direkt på lönen noteras det särskilt i beräkningen och tas ej med som utgift i beräkningen. Socialtjänsten ska verka för att var och en är medlem i en A-kassa.

Arbetsresor, umgängesresor och övriga resor

Arbetsresor är en accepterad kostnad utanför riksnorm vid beräkningen av försörjningsstödet storlek. I vissa fall kan kostnaden även för andra resor godkännas om tillräckliga skäl föreligger.

Resor till och från arbetet med egen bil kan accepteras om allmänna kommunikationer saknas, inte kan användas pga. arbetstider eller om bil krävs i arbetet (styrks av intyg från arbetsgivaren).

Kostnader för resor i samband med umgänge med barn vilka man inte bor tillsammans med godtas till resa med billigaste färdstätt. I de fall barnet umgås med ena föräldern ska föräldrarna dela på kostnaden för resorna. Ekonomiskt bistånd till umgängesresor beviljas i första hand till kostnader för allmänna kommunikationer och i andra hand i enlighet med Skatteverkets bilavdrag vid resor till arbete.

Umgängesbarn ska beviljas försörjningsstöd, oavsett biståndets varaktighet, på samma sätt som barn som lever i hushåll med ekonomiskt biståndsbehov. För bedömning av behovet av bistånd till umgängeskostnader ska upprättad blankett användas som underlag. Bägge föräldrarna ska styrka umgänget.

Vid behov av bistånd till resor med egen bil (ej arbets- eller umgängesresor) utgår bistånd beräknat enligt Skatteverkets regelverk. Behovet ska styrkas.

Vid arbetsmarknads- eller rehabiliteringsåtgärd utgår i regel ersättning från arbetsförmedlingen eller försäkringskassa. Möjligheten ska undersökas med berörd myndighet. Resor i arbetssökande syfte samt egenavgift som ej ersätts av arbetsförmedlingen kan efter individuell prövning beviljas. Om sökande har mer än sex km till sin sysselsättning kan egenavgift för busskort beviljas. Om sökande har fysiska hinder eller andra besvär kan egenavgift beviljas även vid kortare avstånd.

Övriga resor ska efter en individuell bedömning kunna motiveras med starka sociala skäl såsom för att bryta isolering och bostadens läge. Omfattas resan som sjukresa skall endast egenavgiften beviljas.

Busskort till klienter i öppenvårdsbehandling

Om personer som sökt behandling gällande missbruk/psykisk ohälsa är i behov av resor till behandling ska detta sökas som särskilda kostnader hos missbrukshandläggare.

Om den enskilde själv har ekonomiska förutsättningar att bekosta resorna genom lön eller andra inkomster/tillgångar bör inte bistånd för ”särskilda kostnader” för resor utgå.

Om den enskilde inte uppbär försörjningsstöd men har en liten inkomst och ett litet ekonomiskt utrymme att själv bekosta busskortet, kan bedömning att bevilja särskilda kostnader för resor om 600 kr i motiverande syfte göras. Resterande resekostnader över 600 kr får den enskilde själv bekosta.

Om den enskilde som beviljas grundbehandlingen och uppbär försörjningsstöd ansöker om busskort/resor med bil kan det i sin helhet beviljas som en godkänd utgift. Beslutet ska tas månadsvis och sökande ska kunna redovisa att biståndet utgått till resor.

Handläggare bör månadsvis utreda ansökan om särskilda kostnader då behovet om busskortet/resekostnader ska föreligga, samt att sökande inte själv har möjlighet att bekosta resorna med egna inkomster.

Fritidsresor för skolungdom

Skolungdomar, 7-19 år, i familjer som har försörjningsstöd kan beviljas fritidskort på kollektivtrafiken mot uppvisande av kvitto. Mer information återfinns på Västtrafiks hemsida.

Bistånd för livsföring i övrigt, 4 kap 1 § SoL

Försörjningsstödet är avsett att täcka de mest grundläggande behoven. Därutöver kan ett hushåll ha behov av bistånd till livsföring i övrigt. I den mån behovet och kostnaden bedöms som skälig ges här exempel på förekommande utgifter som prövas som annat ekonomiskt bistånd; livsföring i övrigt. I normalfallet ska ett beviljande av ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt föregås av samråd med gruppen/chef.

Hemutrustning

Bistånd till hemutrustning beviljas endast när det föreligger långvarigt behov av försörjningsstöd och den sökande står helt utan utrustning eller pengar för inköp. Om den sökande själv har möjligheter att på annat sätt än genom bistånd skaffa viss hemutrustning påverkar detta bedömningen. I första hand prövas om finansiering kan ske på annat sätt t ex via banklån, hemutrustningslån via CSN etc. en persons ekonomiska möjligheter att ha planerat för eget boende och hans/hennes förmåga att ta ansvar måste ha betydelse. Hemutrustningslån för nyanlända och vissa andra utlänningar ska tillgodoses via CSN om villkoren därför är uppfyllda.

Skäl att bevilja hemutrustning kan till exempel vara:

- Den enskilde saknar möjligheter att förbättra sin ekonomi
- Den enskilde kan endast på mycket lång sikt förbättra sin ekonomi
- Den enskilde behöver omgående flytta till ett annat boende till följd av att han eller hon utsatts för våld eller andra övergrepp från närstående

Fullständig utrustning vid bosättning

Andel av prisbasbeloppet (46 500 kr 2019), angivet i procent:

Hushållsstorlek	% av prisbasbeloppet
Ensamstående	20
Makar/sammanboende	25
Per barn	5

Nödvändig hemutrustning

I vissa fall, t ex vid separation kan (om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt) bistånd beviljas till nödvändig hemutrustning. Den hjälpsökande ska ej ha möjlighet att med hjälp av banklån eller avbetalningsköp skaffa sig utrustningen.

Vid separation ska särskilt beaktas att bodelning ska genomföras innan beslut om bistånd till nödvändig hemutrustning kan fattas.

Vissa möbler beräknas kunna inhandlas begagnat. I nödvändig hemutrustning kan det ingå:

- Säng/sängkläder
- Handdukar
- Köksmöbler
- Städ- och köksutrustning
- Soffa och soffbord
- Lampor
- Dammsugare
- TV

Kompletterande hemutrustning kan beviljas utöver ovan nämnd hemutrustning vid särskild prövning. Bistånd till nödvändig hemutrustning kan beviljas med följande % av prisbasbeloppet per år:

Hushållsstorlek	% av prisbasbeloppet per år
Ensamstående	10
Makar/sammanboende	15
Per barn	2

Inköp till ny TV kan beviljas till en skälig summa. Beslut om bistånd ska föregås av hembesök och samråd. Kvitto på inköpet ska alltid inhämtas, kopieras och läggas till akt då det kan vara av vikt utifrån garantitid och liknande.

Inköp av dator/mobiltelefon/surfplatta samt internetuppkoppling

Ur ett jämlikhetsperspektiv är det viktigt att barn och ungdomar i familjer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd får möjlighet att delta i skolarbetet och i sociala medier. Det är också viktigt att föräldrarna kan ta del av informationen från skolan, vilket ofta sker via internet.

Enligt SOSFS 2013:1, Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd, bör socialnämnden ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. Enligt föreskriften bör dator med internetuppkoppling ingå i en hemutrustning. Vid bedömning av behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan.

För bidragshushåll utan minderåriga barn krävs särskilda skäl för att bistånd till dator och internetuppkoppling ska utgå.

Dator och tillhörande programvara/mobiltelefon/surfplatta kan efter särskild prövning och samråd beviljas med max 10 % av basbeloppet. För barn och ungdom som via skolan får hemdator mot depositionsavgift beviljas i stället avgiften med max 10 % av basbeloppet.

Biståndet kan utgå en gång per hushåll och kvitto ska uppvisas som styrker inköpet. Internetanslutning beviljas med max 0,5 % av basbeloppet per år /12 månader.

Flyttkostnader

Vid prövning om rätt till bistånd till flyttkostnader föreligger är det viktigt att hänsyn tas till den sökandes egna upplevelser av sin situation och till att behoven växlar mellan olika individer och grupper i samhället. Vid flyttning av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från arbetsförmedlingen undersökas. I de fall sådant bidrag ej kan beviljas kan bistånd till flyttkostnader komma ifråga.

Kostnader för flyttstädning kan beviljas av medicinska skäl.

Om flyttkostnader beviljas ska något eller flera av följande kriterier uppfyllas:

- Den enskilde uppnår självförsörjning med flytten
- Starka sociala skäl
- Läkarintyg som styrker medicinska skäl
- Att relevant bostad ej kan erbjudas i kommunen

Om flytt avser bosättning i annan kommun beviljas ekonomiskt bistånd för den första månaden i den nya kommunen.

Samråd ska föregå ett beviljande av flyttkostnader eller kostnader för flytt-städ. Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader bör i regel omfatta hyra av bil (inkl. försäkring), släpvagn, bensin samt hyra av flyttlådor.

Magasinering

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den som har löpande försörjningsstöd om den sökande inom 3 månader kommer att få en ny bostad. Bedömningen ska grunda sig på bohagets skick och storlek samt om kostnaderna för magasinering överstiger nyanskaffning av bohag. Den enskilde ska alltid själv stå för kontraktet till magasinet.

Hemtjänst- och larmavgift

Kostnad för hemtjänst- och larmavgift accepteras om sökanden för övrigt är berättigad försörjningsstöd. Möjligheten till jämkning av avgift ska i första hand undersökas. Vid boende på korttidsboende ska avgifterna diskuteras med äldreomsorgen och möjligheten till avbetalningsplan ska undersökas.

Barnomsorgskostnader

Kostnad för barnomsorg accepteras om sökanden för övrigt är berättigad till försörjningsstöd. Barnperspektivet ska alltid beaktas. Det är viktigt att kontrollera att avgiften är baserad på att sökanden har lämnat korrekta inkomstuppgifter till barnomsorgen.

Tandvård

Kostnader hos tandläkare beviljas särskilt utanför normen. Om rätt till bistånd föreligger och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, beviljas hjälp till kostnad för akut tandvård. Handläggaren har rätt att fatta beslut om kostnader för akut tandvård mot uppvisat underlag. Kostnader för uteblivna besök godtas ej. Frisktandvård beviljas i regel ej. Om sökande redan vid nyansökan har ett avtal kan individuell bedömning göras om utgiften anses vara skälig.

Målet för tandvårdsbehandling som enskild erhåller ekonomiskt bistånd till är att:

- Lindra värk/smärta
- Uppnå en godtagbar tuggförmåga
- Undanröja betydande sociala svårigheter

Akut tandvård:

Akut tandvård inom socialtjänsten avser det som tandläkaren bedömer vara akut och i behov av omedelbar behandling enligt de lagar och riktlinjer som tandläkare arbetar efter. Enligt Socialstyrelsens bör ej socialnämnden ställa krav på att åtgärder av akut karaktär ska föregås av en ansökan innan behandling inleds. Det ska framkomma av fakturan att behandlingen var av akut art.

Nödvändig tandvård:

Ekonomiskt bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas efter särskild prövning. I bedömningen ska hänsyn tas till om den enskilde har möjlighet att uppnå självförsörjning inom de närmaste månaderna. Tiden som den enskilde uppburit försörjningsstöd är även relevant att beakta. Personer med ett långvarigt biståndsberoende, 1 år eller mer, bör uppmuntras att årligen besöka tandläkare i syfte att på sikt få ner behandlingsbehovet och därmed kostnaderna för tandvården. Kostnaden för den årliga undersökningen är godtagbar.

Begreppet ”nödvändig tandvård” är uppdelat i två delar – *bastandvård* och *övrig tandvård*. Bastandvård är den som i första hand ska beaktas och beviljas, detta innefattar bland annat undersökning med erforderliga röntgenbilder, fyllningsterapi, erforderlig rotbehandling, behandling av tandlossning samt enstaka ytterligare behandlingar.

Övrig tandvård så som broterapi, kronterapi, behandling med partiell eller total protes, lagning av gammal protes och behandling av svår tandlossning ska kunna beviljas om särskilda skäl föreligger och ska komma som ett andra steg efter utförd bastandvård.

All nödvändig tandvård ska föregås av ett kostnadsförslag från tandläkare där framgår behandling samt kostnad för föreslagen tandvård. Alla kostnadsförslag skickas till förtroendetandläkare för bedömning innan beslut tas.

Handläggning:

Blankett för kostnadsförslag framtagen av nämnden ska användas. Den enskilde begär själv ut denna från socialtjänsten och tar med vid ett första besök till tandläkaren. Vid ett gynnande beslut ska socialtjänsten meddela den enskilde men även tandläkaren kan meddelas. Vid ett avslag ska kostnader för undersökning, eventuell röntgen samt kostnadsförslaget godtas och betalas in direkt till tandläkaren.

Sjukvårdsavgifter, läkarvård, mediciner, sjukresor

Kostnad för sjukvårdsavgifter accepteras om sökanden för övrigt är berättigad försörjningsstöd.

För biståndsberättigade som vistas på sjukhus del av dygnet ska biståndet minskas med belopp motsvarande livsmedelsposten per dag för erhållna måltider.

Kostnader för läkarbesök och receptbelagda mediciner som ingår i högkostnadsskyddet beviljas särskilt utanför norm. Kvitto/faktura ska uppvisas.

Kostnader för uteblivna besök beviljas ej.

Receptfri nödvändig medicin samt medicin utom förmån kan godtas om behovet styrks med intyg från sjukvården. Fotvårdskostnader kan beviljas om behovet styrks av intyg från sjukvården.

Sjukresor beviljas utöver riksnormen och regler kring sjukresor samt högkostnadsskyddet ska beaktas.

Glasögon/kontaktlinser

Kostnader för glasögon beviljas särskilt utanför norm om rätt till bistånd föreligger och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Behovet av specialglasögon, färgning eller annat, ska vara motiverat ur medicinsk synpunkt. Bistånd till kontaktlinser beviljas endast då det föreligger ett styrkt medicinskt behov.

I bedömningen ska hänsyn tas till om den enskilde har möjlighet att uppnå egen försörjning inom de närmaste månaderna. Tiden som den enskilde uppburit försörjningsstöd är även relevant att beakta.

Kostnader ska *alltid styrkas* med kostnadsförslag från optikern.

Tekniska hjälpmedel

Bistånd kan beviljas efter sedvanlig prövning till egenavgiften för föreskrivna hjälpmedel (exempelvis hörapparat) om behovet inte tillgodoses av annan huvudman som t ex landstinget eller försäkringskassan.

Sommaraktivitet för barnfamiljer

Sommaraktivitet kan i vissa fall bedömas ingå i skälig levnadsnivå. Ett exempel är en familj med flera barn som under lång tid på grund av ekonomiska problem inte kunnat få någon form av sommaraktivitet.

Vid bedömning av bistånd till barnfamiljer ska barnperspektivet beaktas. Detta är aktuellt för barnfamiljer som är långvarigt biståndsberoende. *Samråd* ska ske i samtliga fall. Som exempel kan vara att bistånd beviljas för att familjen ska kunna åka en dag på djurpark, nöjespark eller liknande. En övernattning på camping eller liknande kan övervägas.

Barnfamiljer bör informeras och stöttas i att själva finna möjligheter till sommaraktiviteter exempelvis via fonder eller kommunens öppna verksamhet.

Högtidspeng

Möjlighet finns att bevilja max 1 500 kronor per barn och kalenderår till så kallad högtidspeng. Beslut om bistånd ska föregås av samråd.

Beviljat bistånd ska nogsamt utredas, dokumenteras och följas upp för att säkerställa att biståndet gynnar barnet. Biståndet ska inte utges till extra kostnader för fritidsaktiviteter, semesterresor eller dylikt.

Biståndet ska kunna utgå till familjer som är långtidsberoende av försörjningsstöd och har hemmavarande barn mellan 0-18 år. Biståndet ska användas till inköp av presenter till barnet, direkt kopplat till aktuell högtid. Exempelvis dop/namn-givning, konfirmation, student eller födelsedag.

Umgängeskostnader

Barnperspektivet och konsekvenserna för barnet ska alltid beaktas.

Kostnad för umgänge med barn, med vilka man inte sammanbor, kompenseras med belopp motsvarande normen för försörjningsstöd, för det antal dagar umgänget omfattar. Nämnden har ett särskilt ”umgängesintyg” som ska ifyllas vid ansökan om umgängeskostnader.

Umgängesresor ersätts med faktiska kostnader med lämpligaste färdmedel, dock högst två gånger per månad vid skäligt avstånd. Vid ansökan om tätare umgänge än varannan helg ska en utredning av behovet göras. Utgångspunkt vid bedömningen av vad som är skäligt ska vara vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig. Vid särskilt kostsamma resor ska ärendet prövas av nämnd. Den förälder som barnet bor med (boföräldern) ska vara med och dela på kostnaderna efter vad som är skäligt med hänsyn till föräldrarnas ekonomiska förmåga och övriga omständigheter (6 kap. 15b § 1:a stycket FB).

Inköp av frys, disk och tvättmaskin

I vissa fall kan det vara skäligt att bevilja bistånd utöver norm till inköp av frys, diskmaskin och tvättmaskin. Behovet av diskmaskin ska vara medicinskt betingat och styrkt med läkarintyg.

Frys kan beviljas till barnfamiljer med högst 6 % av prisprisbasbeloppet. Bistånd till disk- och tvättmaskin kan beviljas med högst 10 % av prisprisbasbeloppet vardera.

Kläder/arbetskläder

Kostnaden för kläder ingår i riksnormen. Till personer som har grundläggande behov av kläder kan bistånd beviljas med skäligt belopp, dock högst 5 % av prisbasbeloppet. Bistånd till kläder utöver norm ska endast i undantagsfall beviljas, exempelvis till person som avtjänat fängelsestraff och inte haft möjlighet att arbeta ihop pengar till kläder. I dessa fall ska beaktas den enskildes möjlighet att inför frigivning från anstalt erhålla bistånd till kläder genom Kriminalvården.

Med hänvisning till barnperspektivet kan bistånd över norm beviljas till barnet med högst 5 % av prisbasbeloppet. Kläder vid särskilda tillfällen som konfirmation, skolavslutningar och dylikt kan komma i fråga.

Bistånd till arbetskläder kan beviljas med högst 6 % av prisbasbeloppet om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, om det leder till ett arbete eller om det är förenligt med den enskildes arbetsplan med nämnden.

Spädbarnsutrustning

I de fall föräldrarna helt saknar ekonomiska möjligheter att skaffa utrustning för ett väntat barn, beviljas bistånd med högst 10 % av prisbasbeloppet. Storleken av biståndet får anpassas till om syskon finns i familjen. Har ekonomiskt bistånd utgått till liknande ändamål tidigare ska detta beaktas. Beslut om bistånd bör föregås av hembesök och samråd.

Kostnader för rättshjälp och advokatkostnader

Rättshjälpsavgift betraktas som godtagbar utgift vid prövning av ekonomiskt bistånd. I första hand ska den sökande utnyttja det rättskydd som ingår i hemförsäkringen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan vid rättskydd. Om hemförsäkring saknas kan bistånd sökas till advokatkostnader i samband med umgänges- och vårdnadstvister. Kostnadsförslag ska lämnas innan beslut samt samråd med grupp och enhetschef ska ske. Särskilt kostsamma arvoden över 20 % av prisbasbeloppet ska prövas av nämnd.

Identitetshandlingar

Nämnden bör ge bistånd till skäliga kostnader för inskaffandet av legitimation eller pass för den som saknar sådan. Ersättning för borttappade identitetshandlingar beviljas restriktivt.

Begravningskostnader

Begravningskostnader kan beviljas om dödsboets tillgångar inte täcker kostnaderna för begravningen. Bouppteckning eller dödsboanmälan ska uppvisas.

- Bistånd kan beviljas med skäligt belopp, dock högst 50 % av prisbasbeloppet.
- Förtäring och gravsten bör kunna ingå i biståndet.
- Transportkostnader som är helt nödvändiga kan godtas.

Dödsbodelägarnas (make/maka/partner/förälder) ekonomiska situation kan i vissa fall ha betydelse för bedömningen av om bistånd kan beviljas. Därvid bör särskild hänsyn tas till eventuella utfallande försäkringar efter den avlidne.

Socialstyrelsens allmänna råd om rätten till bistånd bör vara vägledande vid bedömningen. Dock ska observeras att rättsutslag säger, att om dödsbodelägare betalt begravningskostnaderna innan ansökan om bistånd görs förfaller inte rätten till bistånd, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Om det inte står klart att dödsboet saknar medel ska biståndet beviljas enl. 4 kap 2 § mot återkrav.

Begravning utomlands kan beviljas med högst 50 % av prisbasbeloppet.

I samband en försörjningsstödsberättigads närståendes begravning kan bistånd lämnas för kostnader. Det kan t ex gälla

- Resa till begravning inom Norden (med lämpligaste färdsätt)
- Blommor i samband med begravning (högst 1 % av prisbasbeloppet)
- Hyra av eller inköp av kläder (för vuxna högst 2,5 % av prisbasbeloppet, för barn högst 1 %)

Som närstående betraktas föräldrar, make/sambo, egna eller makes barn och syskon eller annan person som stått sökanden nära.

Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)

Enligt dom från Regeringsrätten är kommunen inte berättigad till ersättning av Migrationsverket enligt förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl. för bistånd till begravningskostnad som den lämnar en asylsökandes dödsbo.

Vid dödsfall har kommunen, enligt begravnings lagen och ärvdabalken, ansvar för att i vissa fall beställa begravning, förvalta dödsboet, besluta om dödsboanmälan och lämna ekonomiskt bistånd till begravningskostnad. Fullmakt ska utfärdas till ansvarig handläggare. Med bakgrund av ovan nämnda ska begravningskostnader beviljas till asylsökandes dödsbo i de fall dödsboet saknar medel.

Förmedling av egna medel

Beviljas bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av förmedlande medel gäller följande:

Socialsekreterare gör efter utredning en bedömning och fattar beslut om insatsen. Arbetsplan ska alltid upprättas med den enskilde och syfta till att insatsen ska kunna avslutas; antingen genom att den enskilde själv tar över ansvaret för sin ekonomi eller om andra insatser bedöms vara mer adekvata som exempelvis att bistå den enskilde med en ansökan om god man.

Arbetsplanen ska noga beskriva innehåll och förutsättningarna för insatsen och är att betrakta som en överenskommelse mellan socialtjänsten och den enskilde. Insatsen ska omprövas varje halvår eller tidigare vid behov.

Om den enskilde ej följer upprättad planering under pågående insats, om uppdraget inte går att utföra eller om behovet kan tillgodoses på annat sätt kan förmedlingen sägas upp av socialtjänsten. Den enskilde kan när som helst säga upp sin förmedling och har då rätt att få ut sina kvarstående medel. Avstämning av förmedlingskontot ska göras innan avslut och förmedlingskontot får aldrig hanteras så att ett minussaldo uppstår.

Förmedlingskontot ska ej heller hanteras så att ett större kvarstående saldo byggs upp; möjligheten till andra sparformer ska då utredas tillsammans med den enskilde.

Akut nödsituation – kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap 1 § SoL

I socialtjänstlagen 2 kap 1 § SoL beskrivs kommunens yttersta ansvar som innebär att nämnden har skyldighet att tillse att ingen som vistas i kommunen lider nöd. Om någon saknar rätt till bistånd enligt 4 kap 1 och 3 §§ SoL så kvarstår ändå skyldigheten att avhjälpa en akut nödsituation. Bistånd enligt 4 kap § och 3 §§ SoL kan då beviljas på en lägre nivå än försörjningsstödet.

Beslut om ekonomiskt bistånd beviljas i en nödsituation i enlighet med 4 kap 1 § SoL samt med hänvisning till kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap 1 § SoL.

Om den sökanden missbrukat eller på annat sätt vid upprepade tillfällen hanterat sina inkomster ovarsamt ska rekvisitioner eller måltider ges. Om personen genom upprepad misskötsamhet visar uppenbar oförmåga att själv hantera kontanter ska försörjningsstödet betalas ut i kortare intervaller.

Vid upprepat beteende ska övervägas avslag på ansökan om akuta matpengar med hänvisning till det egna ansvaret.

Utbetalning av bistånd med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska alltid föregås av jourutredning. Den sökande ska uppvisa underlag i form av ekonomisk översikt och kontoutdrag från banken innan behovet kan utredas.

Gäller biståndet akut boende på exempelvis vandrarhem ska den enskilde så långt möjligt själv boka och betala boendet och därefter uppvisa kvitto. Bistånd gällande boende enligt 4:1 SoL gäller enligt följande delegation: 1:e socialsekreterare beslutar om de första sju dagarna, därefter beslutar enhetschef om boende som längst en månad, därefter beslutar nämnden om boende utöver en månad.

När en förälder vid upprepade tillfällen försätter sina barn i en situation utan mat för dagen ska information om detta lämnas till barn och unga gruppen om man befarar att barnen far illa. Detta görs enligt den lagstadgade anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 1 § SoL.

Tillgångar

Kontanter, banktillgodohavanden, aktier, obligationer, aktiesparfonder eller andra lätt realiserbara tillgångar ska användas innan rätt till bistånd föreligger.

Ålderspensionärer

Dock föreligger rätt för ålderspensionär att inneha banktillgodohavanden eller liknande motsvarande ett belopp om 50 % av prisbasbeloppet för ensamstående och 100 % (prisbasbelopp 2019, 46 500 kr) för makar/sammanboende utan att rätten till bistånd därmed äventyras.

Hemmavarande barn och ungdomar under 21 års inkomster

Inkomster som hemmavarande barn och ungdomar under 21 år, som är studerande, tjänar av eget arbete ska inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Till skolgång räknas studier i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Ungdomar som arbetar har rätt att spara inkomsten under till exempel feriearbete, men har under feriearbetet ej rätt till bistånd om de enligt beräkningarna har ett överskott av norm. Dock när studierna påbörjas igen ska inte de sparade tillgångarna tas med i beräkningen. Inkomsten/ de sparade medlen ska inte överstiga ett helt *prisbasbelopp* per kalenderår. Ovanstående gäller även de gymnasiestuderande ungdomar som i samråd med socialnämnden flyttat till eget boende. Vid ansökan från dessa ungdomar gällande bistånd utöver norm ska dock nämnden vara restriktiv.

Barns tillgångar

Barn tillåts ha banktillgodohavanden med högst 15 % av prisbasbeloppet per barn. Om barnen har sparade medel som föräldrarna sparat till dem ska dessa ses som familjens tillgång och

medtas vid bedömningar av ansökningar som gäller bistånd över norm. Barns tillgångar i form av kapital, fastighet eller dylikt ska inte räknas om dessa tillgångar står under överförmyndarens kontroll om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag. Uttag kan i så fall göras för barnets försörjning enligt norm.

Tillgångar

Vid den ekonomiska prövningen ska även hänsyn tas till andra tillgångar t.ex. bilinnehav, egen fastighet samt kapitalvaror. Vid biståndsbehov ska som regel bilar och övriga motorfordon avyttras för att på så sätt tillgodose biståndsbehovet. Detta avser ej fordon vars innehav har godkänts av nämnden. Avyttringstiden är högst en månad och inom den tiden ska bedömning göras om tillräckliga åtgärder har vidtagits av den sökande.

Bistånd till uppehälle kan under en tid beviljas mot återbetalning om realisationsvinst uppkommer.

Bilinnehav

Bedöms allmänna kommunikationer inte kunna utnyttjas kan bilinnehav accepteras. Detta sker i fall där behov av bil finns för resor till arbete, barnomsorg samt då sociala eller medicinska skäl föreligger och kan styrkas av den enskilde.

När nämnden godkänner ett bilinnehav innefattar detta ej kostnader för reparationer eller underhåll på bilen. Bilens värde får ej överstiga 50 % av prisbasbeloppet. Ifall där nämnden ej kan godta ett fortsatt bilinnehav utan att det inverkar på rätten till bistånd ges den enskilde skäligt rådrum om 1 månad för att avyttra bilen. Om fordonet ej blir sålt under rådrumstiden kan särskild bedömning göras och rådrummet kan då förlängas.

Vid bedömningen av om bilinnehav kan accepteras eller ej kan följande vara vägledande:

- Bostadens belägenhet
- Är flyttning till centralorten möjlig
- Kommunikationer (beakta barnperspektiv)
- Yrkesområde - kompetens
- Bilens värde och om det finns skulder knutna till den

Om bidragsberoendet bedöms långvarigt ska socialnämnden tillsammans med den enskilde diskutera olika alternativ för att minska behovet av bilresor.

Sökande som står som ägare i bilregistret och hävdar att fordonet ägs av annan person ska uppvisa köpehandlingar som styrker detta och ombesörja att omregistrering sker.

Skulder/el- hyresskulder

Huvudprincipen är att bistånd inte beviljas till skulder. Enbart vid risk för sociala konsekvenser och när behovet inte kan tillgodoses på annat sätt kan det under vissa förutsättningar bli aktuellt med bistånd. El- och hyresskulder är exempel på skulder som medför stora sociala konsekvenser för den enskilde. I dessa fall betonas särskilt barnperspektivet. Barnets situation och eventuella konsekvenser ska särskilt belysas i socialnämndens utredningar rörande el- och hyresskulder. Det bedöms vara mycket allvarligt att en förälder riskerar sitt barns behov av grundtrygghet, varför det i dessa fall ska övervägas att anmäla oro för barn enligt 14 kap 1 § SoL.

Rätten till bistånd till skulder prövas i första hand enligt 4 kap 1 § SoL. Om den enskilde inte uppfyller rätten till bistånd enligt detta lagrum kan ansökan i vissa fall prövas enligt 4 kap 2 § SoL. Dessa bestämmelser ger kommunen befogenhet, men ingen skyldighet, att utge bistånd utöver skälig levnadsnivå. Ett sådant beslut kan fattas med krav om återbetalning.

Så snart en el-skuld/hyresskuld uppstår, informeras nämnden. Nämnden informerar genom brev alla uppsagda om möjligheten att vända sig till nämnden för råd och stöd. Likaså om elskulden/hyresskulden lett till uppsägning underrättas nämnden. Om det finns barn i hushållet om el/boende sägs upp på grund av skuld, ska anmälan enligt 14:1 SoL göras och lämnas till jourhavande barn/ungdomshandläggare.

Nämndens ansvar är särskilt stort om avhysningen verkställs. Kommunens yttersta ansvar, enligt 2 kap 1 § SoL, för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver gäller även i de fall rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § första stycket SoL inte föreligger. Omständigheterna i det enskilda fallet får bestämma vad nämnden i den situationen bör göra.

I vissa fall kan det vara uppenbart att den enskilde sätter i system att, trots ekonomiska möjligheter har funnits, upprepade gånger ådra sig hyresskulder/el-skulder. Om någon upprepade gånger sätter sig i en skuldsituation kan det vara motiverat att avslå ansökan om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL även om detta innebär en risk för avstängning av el.

Skulder som ej godtas

Bistånd beviljas inte till böter eller andra skulder till följd av brott, studieskulder, banklån eller andra typer av lån (t ex privata skulder), återbetalningsskyldigt underhållstöd eller bostadsbidrag, konsumtionskulder, skatteskulder etc.

När det gäller underhållsstöd, bostadsbidrag och skatter är den enskilde ansvarig för de uppgifter som lämnas till respektive myndighet. Av detta skäl beviljas inte dessa skulder även om de uppkommit under tid då den enskilde uppburit försörjningsstöd.

Skuldsanering

Kommunen ska ge vägledning och stödja skuldsatta såväl inför och under hela skuldsaneringsförfarandet. Kommunernas rådgivande funktion är i fokus och särskilt framhävs den rehabiliterande aspekten av en skuldsanering. Skuldrådgivningen i kommunen ingår i MTG-samarbetet. Sökande hänvisas till budget- skuldrådgivare i Mariestad.

Under löptiden för en skuldsanering betalar den skuldsatte själv månadsvis till varje borgenär och har ingen möjlighet att som vid utmätning (införsel) via Kronofogden få anstånd med betalningar. I en sådan situation och då en omprövning av skuldsaneringen bedöms utsiktslös kan försörjningsstöd till tandvård, glasögon eller annan nödvändig engångsutgift beviljas efter sedvanlig prövning. Kostnadsförslag samt underlag för skuldsanering ska uppvisas.

Om en person söker bistånd men har förbehållsbelopp, ska kontakt med Kronofogden tas för att undersöka möjligheterna till anstånd.

Biståndsberättigade

Ekonomiskt bistånd till arbetslösa

Frågan om ekonomiskt bistånd till arbetslösa måste i första hand lösas genom arbetslöshetsförsäkringen. Försörjningsstöd kan beviljas till arbetslösa som inte är berättigade till A-kassa eller ALFA eller som komplettering till sådan inkomst. Innan bistånd beviljas ska den hjälpsökande kunna styrka att han eller hon sökt men inte kunnat få arbete genom arbetsförmedlingen eller på egen hand.

Arbetslösa och studerande

Nämnden får enligt **4 kap 4 § SoL** begära att den som har försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde ej har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadsåtgärd.

Verksamheten som avses ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, om det så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska i möjligaste mån utformas med hänsyn till den enskildes önskemål.

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas enligt **4 kap 5 § SoL**. Detsamma gäller om den enskilde utan godtagbara skäl uteblir från praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Föräldransvar gentemot arbetslös eller studerande ungdom

Föräldrar har underhållsskyldighet för barn jämlikt 7 kap föräldrabalken.

Underhållsskyldigheten upphör då barnet fyller 18 år eller vid en senare tidpunkt då barnet slutar gymnasiet, dock senast vid 21 års ålder.

Ekonomiskt bistånd till barn

Om föräldrar till ett minderårigt barn eller till en skolungdom 18-20 år ej fullgör sin underhållsskyldighet och om nämnden ej kunnat förmå dem till det, bör nämnden överväga att ge ekonomiskt bistånd direkt till barnet eller skolungdomen. Om ett barn eller skolungdom 18-20 år på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd bör nämnden överväga att bortse från föräldrarnas underhållsskyldighet i de fall där:

- Barnet eller skolungdomen är utsatta för våld eller andra övergrepp från närstående, eller
- Barnet eller skolungdomen bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna

Att utan medgivande från vårdnadshavare bevilja bistånd till ett barn eller skolungdom bör vara en åtgärd som är ett undantag. I de fall det blir aktuellt ska det alltid övervägas om en orosanmälan bör göras. Beslut i dessa ärenden fattas av nämnden.

Ekonomiskt bistånd till våldsutsatta

I akuta situationer kan biståndsbehovet utgöras av bistånd till mat och kläder till den våldsutsatta och eventuella barn. Det är av vikt att utreda om den enskilde har tillgång till tillhörigheter, bankmedel etc. En riskbedömning ska göras, d.v.s. om den våldsutsatta kan hämta sina tillhörigheter utan att utsätta sig för en påtaglig risk. I de fall den våldsutsatta saknar tillgång till exempelvis bankkort ska bistånd kunna utbetalas på annat sätt, till exempel via rekvisition.

Det kan i vissa fall finnas skäl att beräkna kostnader enligt riksnormen till en högre nivå. Situationer då detta kan vara aktuellt är om den enskilde till följd av våldet har högre omkostnader än normalt eller inte har tillgång till sina kläder och andra tillhörigheter.

Kostnader för telefon kan efter särskild prövning beräknas till en högre nivå då det är av vikt att den våldsutsatta har möjlighet att upprätthålla kontakt med olika myndigheter, med eventuella barn samt även utifrån en skyddsaspekt.

I normalfallet godtas ej fördyrade boendekostnader under tiden en person uppbär ekonomiskt bistånd. För en våldsutsatt kan det dock finnas skäl att godta en högre boendekostnad om det är så att en flytt varit nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Det kan även vara aktuellt att frångå normalförfarandet och istället godta dubbla boendekostnader i dessa ärenden. Detta kan göras under en kortare tidsperiod, exempelvis under en uppsägningstid. Tillfälligt boende för personer som för en tid behöver lämna sitt boende för att söka skydd godtas och i första hand är kvinnojouren behjälplig.

Grunden i beräkningen av ekonomiskt bistånd är att gemensamma inkomster och tillgångar beaktas och en bedömning av parets gemensamma ekonomiska situation görs. Nämnden ska endast undantagsvis ge ekonomiskt bistånd till den ena parten. Våldsutsatthet är en faktor som medger att avsteg från detta görs och att den våldsutsatta beviljas ekonomiskt bistånd utan att den andra partens inkomster och tillgångar beaktas.

Ekonomiskt bistånd till livsföringen i övrigt kan innebära att den enskilde på grund av olika skyddsåtgärder såsom skyddad adress kan medföra svårigheter och extra kostnader. Lever den enskilde med skyddade personuppgifter kan det innebära en ökad risk att vara aktivt arbetssökande eller liknande, varför det kan finnas skäl att ställa andra krav på den enskilde.

Nämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd i övrigt ska vara vägledande. Beslut om ekonomiskt bistånd till sökande som är utsatt för våld i nära relation ska föregås av samråd.

Föräldrapenning

En av föräldrarna, och ensamstående förälder, har rätt att stanna hemma och vårda barn i hemmet under den tid som föräldrapenning, motsvarande sjukpenningbeloppet betalas ut, för närvarande 360 dagar.

En arbetslös person bör ej tvingas att utnyttja ersättningsdagar redan före barnets födelse. En arbetslös person som har barn bör ha möjlighet att spara fyra veckors föräldrapenning, under förutsättning att personen står till arbetsmarknadens förfogande. Som huvudregel gäller att möjligheter till barnomsorgsplatser ska utnyttjas före försörjningsstöd.

Personer indragna i arbetskonflikt eller bankkonflikt

Personer indragna i arbetskonflikt och bankkonflikt har rätt till försörjningsstöd efter samma grunder som andra hjälpbehövande. Biståndet är emellertid förenat med återbetalningsskyldighet och bör utredas enligt 4:2 SoL, vilket den bidragssökande ska informeras om vid ansökningstillfället.

Vuxenstuderande

Huvudregeln när det gäller vuxna studerande på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå är att de ska kunna försörja sig själva genom de ersättningar som finns inom studiemedelssystemet och vuxenstudiestödet.

Bistånd utgår till terminsstart. Bistånd kan beviljas som förskott på förmån enligt SoL 9:2 gällande perioden från terminsstart till utbetalningsdag för studiemedel, eftersom studiemedel utgår retroaktivt från terminsstart. Ekonomiskt bistånd kan även beviljas under juluppehållet.

I de fall där ekonomiskt bistånd ska utgå under studietid ska detta föregås av en individuell prövning och samråd ska ske med grupp och enhetschef innan beslut fattas.

Sjukskrivna

Nedsatt eller bristande arbetsförmåga ska styrkas med läkarintyg. Den enskilde är berättigad till försörjningsstöd som komplettering om sjukpenningen understiger gällande norm. Även om den enskilde är 0-klassad ifråga om sjukpenning ska arbetsoförmåga styrkas av läkarintyg. Bedöms arbetsförmågan vara nedsatt med minst 25 % ska rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning undersökas. Möjligheten till ersättning genom sjukpenning ska alltid undersökas innan rätten till

bistånd prövas. Kontroll på sökandes SGI (sjukpenning grundad inkomst) bör alltid göras när läkarintyg om sjukskrivning uppvisas.

Personer med sociala problem eller missbruksproblematik

Personer med missbruk ska i första hand erbjudas hjälp för sina sociala problem och nämnden ska tillsammans med den sökande planera för att den enskilde på sikt ska bli självförsörjande. Avslag kan ej ges om sökande inte accepterar eller mottar vissa insatser, ej heller kan biståndet villkoras mot att den enskilde mottar behandling. Nämnden ska arbeta motiverande för att den enskilde ska förändra sin situation.

En arbetsplan ska upprättas i samarbete med klienten. Om motivationsarbetet ej ger effekt och klienten är i ett fortsatt missbruk, kan det finnas skäl att reducera biståndet och bevilja exempelvis hyra, el och matpengar. Detta görs utifrån bedömningen att det är viktigt att den enskilde får behålla sin bostad och för att situationen ej ska förvärras ytterligare.

Personer som avslutat vård eller behandling

Bistånd kan beviljas i direkt anslutning till avslutad vård eller behandling för att tillförsäkra den biståndsberättigade tillfredsställande förhållanden t ex till kostnader för viss hemutrustning, kläder etc.,

Sökandens egna inkomster ska beaktas. Förebyggande ekonomiska åtgärder ska planeras före och under behandlingstiden tillsammans med handläggare ansvarig för de behandlande insatserna.

Vid utlandsvistelse

Huvudregeln när det gäller vistelser utomlands är att försörjningsstöd ej utgår under utlandsresor för den som är arbetslös och ej kan vara aktivt arbetssökande eller för den som studerar. Finns skäl, som styrks av läkarintyg, kan bistånd till exempelvis hyra och el beviljas men ej uppehälle under tiden som den sökande är utomlands.

Den som är ålderspensionär och uppbär försörjningsstöd eller har sjukersättning och därför ej anses kunna stå till arbetsmarknadens förfogande mister ej rätten till bistånd om vistelsen ej överstiger fem veckor per år.

Egna företagande

Principen är att ekonomiskt bistånd ej ska utgå för att finansiera affärsverksamhet eller i syfte att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Driver en sökande näringsverksamhet som inte lönar sig och inte förväntas löna sig inom en snar framtid ska nämnden hänvisa den sökande till att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Det är nödvändigt att beakta den enskildes möjligheter till anställning och sätta detta i relation till de inkomster företaget inbringar. Att förmå företagaren att avveckla sin verksamhet eller sätta företaget i konkurs innan rätten till bistånd inträder saknar lagstöd.

Utgår starta eget bidrag kan kompletterande försörjningsstöd till detta utgå som längst under 6 månader. Sökande med näringsverksamhet ska efter förmåga bistå nämnden i utredning av företagets ekonomiska situation.

Kriminalvårdade

Ur rehabiliteringssynpunkt är det i regel av intresse att den som är föremål för kriminalvård på anstalt får behålla sin bostad.

De faktorer som kan påverka bedömningen är bland annat:

- lämpligheten av eget boende
- tidigare bostadsförhållanden (hur har vederbörande klarat lägenhet tidigare)
- kan den sökande själv eller maka/make/sambo betala hela eller delar av hyran
- hyrs lägenheten möblerad eller omöblerad
- rimlig bostadsstorlek och kostnad

Vid kortare fängelsevistelser, exempelvis en eller två månader har den sökande ofta tid på sig att planera för sin frånvaro och kan i viss utsträckning själv välja tidpunkt för vistelsen. I sådant fall bör krav ställas att man förutsett och planerat för att betala hyran under anstaltsvistelsen.

Försörjningsstöd avseende boendekostnader kan beviljas under fängelsetiden i högst sex månader om inte speciella skäl föreligger. Boendekostnader och eventuellt andra kostnader överstigande sex månader prövas av nämnd.

För magasinering av möbler kan bistånd beviljas under fängelsevistelsen.

Ensamkommande barn

All myndighetsutövning gällande ensamkommande barn och unga hanteras av enheten Ensamkommande barn.

Ekonomiskt bistånd till ensamkommande ungdomar

Försörjning för tillståndssökande: **Kommunen** prövar dagersättningen/särskilt bidrag enligt/i nivå med LMA (3a § LMA) Ingen rätt till boende (9 § LMA).

Personer som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen har rätt att ta del av socialförsäkringssystemet. Det innebär att personen har rätt att ansöka om studiemedel eller studiebidrag från CSN, beroende på ålder.

Gymnasielagen

Personer som fått uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen bedöms inte ha rätt till ekonomiskt bistånd eftersom de är studerande och ska försörja sig genom studiemedel eller studiebidrag. Krav ställs på personen att ansöka om ersättning så snart som möjligt. Personer under 20 år ska även ansöka om extrabidrag från CSN. I väntan på att personen får beslut från CSN kan ekonomiskt bistånd beviljas för mat och hygien (71 :-/dygn). Detta för att undvika en akut nödsituation.

Från hösten när personen fyller 20 år ska personen ansöka om CSN. För personer som är under 20 år och som bara erhåller studiebidragen (1250:- /månad) kan dessa ansöka om ekonomiskt bistånd som komplettering. Studiebidraget ska räknas med som inkomst, dock ej extratillägget.

Krav på arbetssökande för ungdomar med PUT / TUT under pågående studier. Detta för att personen inte ska stå utan inkomst efter avslutade studier eller vid studieuppehåll (sommaren). Information ska tidigt lämnas ut för att undvika att personen ej har rätt till bistånd.

Ensamkommande ungdomar med PUT

Ungdomar som har **permanent uppehållstillstånd** ska handläggas som vanligt ekonomiskt bistånd (enligt norm).

Flyktingar och andra invandrare

Nyanlända flyktingar ingår i arbetsförmedlingens etableringsprogram för flyktingar. Arbetsförmedlingen ansvarar för flyktingens arbetslivsintroduktion och kommunen ansvarar för SFI undervisning, anskaffandet av bostad och samhällsinformation. Flyktingar får etableringsersättning som utbetalas av Försäkringskassan. Flyktingar kan om särskilda skäl föreligger vara berättigade försörjningsstöd.

När nyanlända flyktingar erhåller sitt permanenta uppehållstillstånd meddelas arbetsförmedlingen detta och etableringsinsatser inleds. Etableringsinsatserna består av en etableringsplan, etableringsersättning samt eventuella tilläggsförmåner. Arbetsförmedlingen beslutar om etableringsersättningen och Försäkringskassan sköter utbetalningar. Eventuella tilläggsförmåner beslutas och utbetalas av Försäkringskassan.

De initiala kostnader, glappersättningen, som uppstår innan den nyanlände får sitt personnummer, som är en förutsättning för att ovanstående ska kunna komma igång, ansvarar socialtjänsten för. Detta innebär att, om den nyanlände ej kan ordna sin försörjning på annat sätt, behöver denne ansöka om ekonomiskt bistånd enligt gällande lag samt i enlighet med kommunens gällande riktlinjer.

Blandade hushåll - etablering/försörjningsstöd

Handläggningen av dessa blandade ärenden sker via socialtjänsten. Dessa ärenden ska handläggas och bedömas enligt samma princip som övriga ärenden om ekonomiskt bistånd; det vill säga i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens riktlinjer för det ekonomiska biståndet.

EU medborgare

Den fria rörligheten och rätten att uppehålla sig i andra medlemsländer är grundläggande inom EU. Det innebär att den enskilde har rätt att fritt röra sig mellan medlemsländerna på ungefär samma sätt som när man flyttar och byter bostad eller arbetsplats inom det egna landet. Alla unionsmedborgare har som följd av denna rätt att vistas i Sverige under tre månader utan andra krav än att ett giltigt pass eller identitetshandling ska kunna uppvisas.

Medborgare i EES-länder omfattas även de av denna rättighet.

För att få vistas i Sverige längre tid än tre månader krävs att den enskilde:

- är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- är inskriven som studerande vid erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige, eller
- är familjemedlem till en EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt enligt ovan

EU-medborgare som vill stanna i Sverige mer än tre månader måste kontakta Migrationsverket för att registrera sin uppehållsrätt. En EU-medborgare som bott i Sverige i fem år och som under hela tiden haft sin uppehållsrätt registrerad har permanent uppehållsrätt.

EU-medborgare som har uppehållsrätt samt de som har nära anhörig med uppehållsrätt har samma rättigheter som om de vore svenska medborgare. Individuell behovsprövning ska göras. Studerande EU-medborgare över 21 år ska vara självförsörjande och behandlas som svenska studerande. Pensionärer från andra EU-länder ska vara självförsörjande. I övrigt har de rätt till samma stöd enligt socialtjänstlagen och efter individuell prövning och ska bedömas som om de vore svenska medborgare.

EU medborgare utan uppehållsrätt

Vägledande dokument: ”En vägledning rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området, av Socialstyrelsen.

EU-medborgare som vistas i Sverige kortare tid än tre månader ska kunna försörja sig själva. Den enskilde har alltid rätt att ansöka om ekonomiskt bistånd utifrån kommunens yttersta ansvar, under förutsättning att EU-medborgaren vistas i Gullspångs kommun. Detta yttersta ansvar kan innebära att den sökande bedöms berättigad till en biljett hem och matpengar till dess att hemresan blir av. Avslag kan vara aktuellt exempelvis om personen har för avsikt att stanna kvar i landet med ej är aktivt arbetssökande.

Vänder sig personen till socialtjänsten efter mer än tre månader i landet och saknar uppehållsrätt samt heller inte ansökt om detta hos Migrationsverket, är socialtjänsten skyldig att underrätta polismyndigheten, enligt Utlänningsförordningen (2006:97) 7 kap 1 § 3 punkt. Skyldigheten

inträder första gången nämnden vidtar åtgärd i ett ärende om socialtjänst som angår utläningen ifråga. En åtgärd kan vara till exempel att registrera en ansökan om ekonomiskt bistånd.

Nordiska medborgare

Nordiska medborgare har utan vidare rätt att uppehålla sig i ett annat nordiskt land utan krav på uppehållstillstånd. De ska garanteras likställdhet med svenska medborgare så länge de befinner sig i Sverige och gäller allt socialt bistånd och alla sociala tjänster.

Vid tillfällig vistelse ska en medborgare från ett annat nordiskt land ges hjälp på samma villkor som gäller för personer som är bosatta i en annan kommun i landet. Detta innebär att bistånd endast ska ges om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Vid genomresa eller kortare besök beviljas enbart bistånd för att avhjälpa akuta nödsituationer.

Sociala kontrakt och borgensåtaganden

För kommuninnevånare som på grund av sociala, ekonomiska eller psykiska problem saknar förmåga att skaffa och sköta en bostad på egen hand har kommunen ett ansvar att stötta och möjliggöra en fungerande bostadssituation. Den enskilde har ett stort eget ansvar för sin situation samt i att delta i de lösningar som finns till hands.

Vid en ansökan om boende ska utredning genomföras av socialtjänsten som sedan ansvarar för insatsen vad gäller uppföljning. Ett andrahandskontrakt och en arbetsplan ska upprättas med den enskilde och i samråd med hyresvärd. Ansökan om avstående från besittningsrätt ska skickas in till hyresnämnden för ett godkännande innan andrahandskontrakt godkänns. Det är viktigt att det av arbetsplanen framgår vilka mål som ska uppnås för att den enskilde ska kunna erhålla ett eget kontrakt. Målet ska vara att den enskilde kommer in på bostadsmarknaden och det ska efter ett år prövas om hyresgästen får ta över kontraktet som först upprättades, till att bli ett första handskontrakt.

Återkrav och återsökning

Återkrav 9 kap 1-2 §§ SoL

Huvudprincipen är att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL ska beviljas utan krav på återbetalning. Bidraget kan dock återkrävas i vissa fall med stöd av 9 kap 1 eller 2 §§ SoL.

Återkravs beslut kan bara fattas mot en faktisk, väntad inkomst eller om den enskilde obehörigt fått bistånd eller fått ett för högt belopp utbetalt:

Enligt 9 kap 1 § 1 st. SoL får socialnämnden återkräva bistånd som den enskilde fått felaktigt eller med ett för högt belopp på grund av:

- oriktiga uppgifter
- underlåtenhet att lämna uppgifter
- på ett annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL utgivits obehörigen eller med ett för högt belopp.

Vid misstanke om bedrägeri, se kapitel *Misstanke om bidragsbrott*.

Enligt 9 kap 2 § 1 st. SoL får socialnämnden återkräva bistånd som lämnats:

- som förskott på en förmån eller ersättning
- till den som är indragen i en arbetskonflikt, eller
- till den som på grund av sina förhållanden inte kunnat råda, eller hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Av beslutet ska framgå vilken av punkterna som ligger till grund för återkravet.

Förutsättningar för återkrav

Ekonomiskt bistånd som lämnats med stöd av 4 kap 2 § SoL får återkrävas om det getts under villkor om återbetalning. Vård- och omsorgsnämndens möjligheter att återkräva biståndet framgår av 9 kap 2 § 2 st. SoL:

”Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 4 kap 1 §, får socialnämnden återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning. Ett beslut som avser ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas enligt denna paragraf skall vara skriftligt. Beslutet skall innehålla uppgifter om den eller de omständigheter som enligt denna paragraf utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet skall delges den enskilde.”

En förutsättning för att ekonomiskt bistånd ska kunna återkrävas är att man från början gjort klart att biståndet är ett mot återkrav och att den återbetalningsskyldige inte blir i behov av ekonomiskt bistånd för att kunna fullgöra återbetalningen.

Återsökning från Försäkringskassan enligt 17 kap 1 § AFL (förskott på förmån)

Nämnden kan återsöka pengar från Försäkringskassan när sökande beviljas en förmån retroaktivt, under förutsättning att socialnämnden utbetalat ekonomiskt bistånd för samma period. Lagstöd finns i 17 kap 1 § AFL:

”Om en person som är berättigad till periodisk ersättning enligt denna lag har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), får retroaktivt beviljad sådan periodisk ersättning betalas ut till socialnämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kr, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.”

Bestämmelsen gäller enbart sådan ersättning som kan komma att beviljas retroaktivt som till exempel sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning, bostadstillägg, rehabiliteringspenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning, adoptionsbidrag, vårdbidrag, handikappersättning, bostadsbidrag och underhållsstöd.

Framställan

När sökande lämnar en ansökan och det ej är klart vilka inkomster / ersättningar denne kan ha, ska en framställan skickas in till FK.

Återsökning görs hos Försäkringskassan via blanketten ”Begäran från socialnämnden – utbetalning för retroaktiv tid från försäkringskassan”. Den enskilde ska informeras om att biståndet kommer att återsökas.

Bidragsbrott

Polisanmälan ska göras vid misstanke om brott enligt bidragsbrottslagen om det finns välgrundad anledning att anta att brott begåtts. Detta är en förutsättning för att straffbestämmelserna ska få avsedd effekt på efterlevnaden av reglerna om förmåner inom välfärdssystemen.

Undantag från anmälningsplikten får göras när misstanken avser grov oaktsamhet:

- När den enskilde före utbetalningen av biståndet på eget initiativ vidtar en åtgärd som leder till att ett korrekt beslut kan fattas. Detta innebär att den enskilde ska ha

gjort rättelsen innan han eller hon får kännedom om att socialnämnden misstänker brott mot bidragsbrottslagen.

- När det är fråga om grov oaktsamhet (vårdslöst bidragsbrott) men det är mindre allvarligt och därför inte kan förväntas medföra ett straffansvar. Exempel på mindre allvarlig grov oaktsamhet är när det gäller låga belopp samt då det är liten risk att en felaktig utbetalning sker.

Undantagen från anmälningsplikten gäller inte om misstanken avser att uppsåt fanns (Bidragsbrottslagen 2 §).

Enligt 6 § Lagen om Bidragsbrott ska kommun anmäla till polismyndighet om det kan misstänkas föreligga ett brott begånget enligt bidragsbrottslagen.

Bestämmelsen innebär en skyldighet för den myndigheten som omfattas av lagen att göra en polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott. Det är alltså inte möjligt att avstå från en anmälan t.ex. på grund av att andra sanktioner drabbar den enskilde eller på grund av en social hänsyn. Vid bedömningen av om en anmälan ska göras har myndigheten preliminärt att bedöma om det föreligger uppsåt eller grov oaktsamhet. En anmälan ska göras när det finns en välgrundad anledning att anta att brott har begåtts. Någon värdering av om den bevisning som finns är tillräcklig för lagföring ska ej göras av den anmälade myndigheten.

Polisanmälan ska föregås av en utredning och handläggningen regleras i separat rutin.

Utredningsmall för felaktiga utbetalningar samt mall för polisanmälan finns som upprättad rutin och ska användas.

Felaktiga utbetalningar

Felaktiga utbetalningar motverkas genom en noggrann handläggning där underlag begärs in från den enskilde samt inhämtas från samverkande myndigheter. Det mest kostnadseffektiva är att göra nödvändiga kontroller innan beslut fattas.

Felaktiga utbetalningar kan uppkomma av olika orsaker:

- Att den enskilde medvetet lämnat oriktiga uppgifter
- Bristande kontroll i handläggningen/ mänskliga faktorn

I de fall bistånd utgått felaktigt ska det i möjligaste mån återkrävas. Om det finns anledning att anta att ett bidragsbrott har begåtts i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd ska utredning om detta göras samt även polisanmälan.

Förbehållsbelopp och skattejämkning

Den enskildes möjligheter att få skattejämkning ska beaktas. De vanligaste förekommande fallen då skattejämkning kan komma ifråga är för resekostnader till och från arbetet, räntekostnader, vid ojämn inkomst alternativt vid inkomst endast del av året. Vidare bör observeras möjligheten att få skattebefrielse för exempelvis feriearbetande ungdomar. Ansökan om skattejämkning, befrielse m.m. sker på fastställd blankett till den lokala skattemyndigheten.

Särskilt bör observeras och beaktas bestämmelserna för erhållande av förbehållsbelopp samt att befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag kan beviljas då den bidragsskyldige har nedsatt arbetsförmåga, långvarig ej självförvårdad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig anledning.

Beräkningsgrunder

Inkomster som tas med vid ekonomisk beräkning efter skatteavdrag (netto):

- Inkomst av arbete (beakta jobb-stimulans)
- Sjukpenning/föräldrapenning
- Pension
- Sjuk- eller aktivitetsersättning
- Aktivitetsstöd och andra ersättningar
- Arbetslöshetsunderstöd
- Barnbidrag/studiebidrag
- Övriga studiestöd enligt studiestödsbestämmelserna
- Flerbarnstillägg till allmänt barnbidrag
- Underhållsbidrag/bidragförskott/barnpension
- Bostadsbidrag
- Familjebidrag
- Arvodet av familjehemsersättning, kommunbidrag, vårdbidrag eller annat arvode

- Skatteåterbäring
- Ränteinkomster
- Realisationsinkomster exempelvis vid försåld bil eller hus
- Vinster
- Giftna studerande, sammanboende/ensamstående med eget hushåll som har studiehjälp i form av extra tillägg
- Ideellt skadestånd
- Övriga insättningar på kontot (ex. swish)

Tillgångar i form av ideellt skadestånd ska som huvudregel beaktas som inkomst vid bedömningen av om rätt till bistånd föreligger. Att bortse från ideella skadestånd kan ske undantagsvis, till exempel om den som fått skadeståndet har behov av långvariga klart förutsägbara och kostsamma behandlingar till följd av skadan.

Habiliteringsersättning som inkomst vid beräkning av försörjningsstöd

Habiliteringsersättning, och motsvarande stimulansersättningar, utbetalas med stöd av 9 § p. 10 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, enligt vilken särskilt stöd och service ska tillhandahållas genom "daglig verksamhet" för personer med funktionshinder i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Den dagliga verksamheten bedrivs utifrån deltagarnas stödbehov och ersättningarna är avsedda att uppmuntra deltagande oavsett aktiviteternas karaktär. Detta gäller även i de fall aktiviteterna omfattar arbetsträning och liknande som ska öka möjligheterna till senare förvärvsarbete. Ersättningen har således inte karaktär av ersättning för utfört arbete.

Enligt Skatteverkets bedömning bör habiliteringsersättning och motsvarande ersättningar, enligt de förutsättningar som angivits ovan, och i enlighet med uttalandena i prop. 1992/03:159, därmed inte anses skattepliktiga. Ersättningarna bör anses som sådana "liknande ersättningar" som är skattefria enligt 8 kap. 11 och 25 §§ IL (Skatteverket 2018).

Habiliteringsersättning som kommuner utbetalar till personer med funktionshinder för deltagande i s.k. daglig verksamhet är skattefri. Vid deltagande erhåller deltagarna 45:- / dag. I Gullspångs kommun tilldelas dem som är inskrivna på Bergsgatan och därigenom har fått sysselsättning. Sysselsättningen kan vara att klippa gräs, sköta tvätten, städa Göta holme etc.

Habiliteringsersättning ska inte medräknas som inkomst vid ansökan om ekonomiskt bistånd.

Jobbstimulans

Jobbstimulansen är ett undantag från regeln att samtliga inkomster beaktas vid beräkning av försörjningsstödet. Lagen trädde i kraft 1 juli 2013 och den särskilda beräkningsregeln tillämpas på de inkomster den enskilde tjänat in från och med 1 juli 2013. 25 % av nettoinkomsten (efter skatt) ska inte beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd om den enskilde uppfyller vissa kriterier;

- Personen ska ha uppburit försörjningsstöd i minst sex månader sammanhängande (vid månadsavslag bryts perioden och kvalificeringsperioden börjar på nytt (enligt Socialstyrelsen). Inga krav på att försörjningsstödet ska ha utgått från samma kommun, men för att utreda krävs ett samtycke från den enskilde att kontakta annan kommun. Ges ej samtycke till detta får socialnämnden fatta beslut på befintliga uppgifter.
- Personen har inkomst i form av arbete (gäller ej aktivitetsstöd, sjukpenning, a-kassa eller andra ersättningar)

Jobbstimulansen i form av den särskilda beräkningsregeln gäller i 24 månader. Blir den enskilde självförsörjande i någon period löper tiden för jobbstimulansen på ändå. Flyttar klienten under tvåårsperioden fortsätter tiden att löpa, den nya socialtjänsten får då begära samtycke för att utreda hur mycket tid som är kvar av tvåårsperioden.

Efter 24 månader upphör stimulansregeln att gälla och den enskilde måste kvalificera sig igen i sex månader (enligt samma regler som innan). Det finns dock ingen gräns på hur många gånger en enskild kan nyttja jobbstimulansen.

Överklagan av beslut

Vård- och omsorgsnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om nämnden har meddelat beslut i fråga om:

- Försörjningsstöd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen.
- Vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd enligt 4 kap 5 § socialtjänstlagen.

Laglighetsprövning

Vilka beslut som kan överklagas med laglighetsprövning regleras i 10 kap. 2 § KL.

Bestämmelserna om laglighetsprövning gäller inte om det i lag eller annan författning finns

särskilda föreskrifter om överklagande. Beslut som nämnd fattat, och där det inte av SoL och LVM framgår att de kan överklagas genom förvaltningsbesvär, kan överklagas genom laglighetsprövning.

När någon begär laglighetsprövning ska han eller hon skicka handlingarna direkt till Förvaltningsrätten. Nämnden ska då inte göra någon omprövning eller rättsprövning och inte skriva något yttrande.